

متن پرسش

سلام استاد جان: التماس دعا دارم این ماه شریف. استاد در خصوص خطبه ۸۰ نهج البلاغه، دلیل این بیانات حضرت امیر رو متوجه نمی شم. اگر بگوییم منظور حضرت عایشه است، خب چرا جمع بستن و فرمودن نساء؟ یا حداقل می فرمودن برخی نساء. در عین حال که اگر بعد از جنگ جمل این خطبه ایراد شده باشه و منظور حضرت عایشه باشه ولیکن در حرفهاشون کل زنها رو زیر سوال برده باشن، العیاذ بالله انگار از روی عصبانیت یه چیزی گفتن، و این با آیه «ما ینطق علی الهوا» هم خوانی نداره، اگر هم واقعا منظور حضرت بی عقلی خانمهاست، آیا به صرف مرد بودن ابوجهل عاقل تر از حضرت زهرا سلام الله علیها بوده العیاذ بالله؟ یزید عاقلتر از حضرت زینب بوده؟ این صحبتها اگر بیانات حضرت امیر باشن واقعا توجیه پذیر نیستند و من به عنوان یک زن که حافظه تاریخی ام پر است از ضعیفه و... قلبم درد می گیرد از اینکه امام محبوبم چنین نگاهی از زن داشته باشد. متشکرم از بذل وقتتون استاد
مهربان

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: با توجه به آیه ۹۷ سوره نحل که می فرماید: «مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» و با توجه به سخنان حضرت علی «علیه السلام» در جای جای نهج البلاغه که نشان می دهد آن حضرت تسلط کامل بر ابعاد قرآنی دارند؛ باید جایگاه خطبه مذکور را در فضای تاریخی اش مد نظر قرار داد. بخصوص که سید رضی نیز متذکر می شوند آن خطبه، بعد از جنگ جمل ایراد شده و حضرت بنای برخورد مستقیم با همسر پیامبر را نداشته اند، لذا به اشاره سخن گفته اند. نمونه های این نوع سخن گفتن را در شخصیت حضرت امام خمینی نیز ملاحظه می فرمایید. مثلاً یک جا فرمودند شیاطین بر سر جای خود بنشینند؛ و منظور نماینده خاصی بود ولی نمی خواستند مستقیماً نام او را ببرند. در کتاب «زن؛ آن گونه که باید باشد» سؤال و جوابی مطرح شده که در رابطه با سؤال جناب عالی می تواند مفید باشد:

سؤال: گاه شبهاتی راجع به جایگاه زن در اسلام مطرح می شود و به آیاتی از قبیل ۵ و ۶ سوره مؤمنون ، ۲۴ سوره نساء و ۱۴ سوره آل عمران و آیاتی که مضمونی به ظاهر مردسالار دارد استناد شده و می گویند در خطبه ۸۰ نهج البلاغه زنان افرادی کم عقل خوانده شده اند یا به علت عادت ماهیانه که امری غیر ارادی است برای آنها نقص در ایمان قائل شده اند. لطفاً راجع به خطبه حضرت و آیات

نامبرده توضیح بفرمایید.

جواب: در مورد خطبه ۸۰ نهج البلاغه که سید رضی صراحت دارد که پس از جنگ جمل ایراد شده و با توجه به این که روش سید رضی تقطیع کردن خطبه‌های حضرت بوده و قسمت‌هایی را می‌آورده که جنبه‌ی بلاغت آن زیاد بوده معلوم می‌شود عایشه مورد خطاب است. به گفته‌ی آیت‌الله جوادی این خطبه هیچ پایگاهی ندارد، چون برهان‌هایی می‌آورد که خود را نقض می‌کند، لذا به اهلش وا می‌گذاریم. برای آن که فرهنگ قرآن را در مورد زنان بدانیم باید آیات زیادی را مدّ نظر قرار دهیم، در ضمن در رابطه با موضوع کنیزان که در جنگ اسیر می‌شدند و به عنوان غنائم جنگی خرید و فروش می‌شدند، لازم است مفصلاً بحث شود، همین قدر بدانید که اسلام با ورود آن‌ها در خانواده‌ی یک مرد مسلمان نه تنها پناهی برای او ایجاد می‌کرد و جلوی فحشاء گرفته می‌شد، زمینه‌ی مادر شدن او پیش می‌آمد و جهت شخصیت او تغییر می‌کرد که البته شرح آن احتیاج به بحث طولانی دارد. اما در مورد شخصیت زن در اسلام، عنایت داشته باشید ابتدا باید آیات صریح را که موضوع را روشن می‌کند مورد توجه قرار داد و سپس بقیه‌ی آیات را بر مبنای آن‌ها تحلیل نمود.

در ضمن در رابطه سؤال شماره ۳۲۱۲۶ که فرموده بودید؛ خوب است به سؤال ۳۲۳۴۷ رجوع فرمایید.
موفق باشید